

Szovjet export

A Szovjetunió kőolajat és olajtermékeket a világ 52 országába, szintetikus kaucsukot 13, gumiabroncsot pedig 30 országba exportál. Az olajfeldolgozás és a szintetikus kaucsuktermelés tekintetében a Szovjetunió világvizonylatban a második helyen áll. Ezeket az adatokat V. Sz. Fjodorov, kőolajfeldolgozóipari — és olajvegyésztügyi miniszter közölte, Moszkvában megtartott sajtóértekezletén.

Hogyan élnek az idős emberek?

A népi ellenőrzés vizsgálata

A Központi Népi Ellenőrzési Bizottság sokakat érdeklő és érintő témát, az idősekről való szociális gondoskodás eredményeit, problémáit vizsgálta meg. Megállapította, hogy a nyugdíjban részesülők száma 1950. óta több mint kétszeresére nőtt, s ma már megközelíti az 1,3 milliót. A részükre kifizetett nyugdíj nyolcszorta lett nagyobb, s eléri az évi 9 milliárd forintot.

Az öregek gondozása — az idős emberek számának és arányának emelkedésével párhuzamosan társadalmi problémává vált. Az öregek 23 százaléka egyedül él és nincs olyan családi vagy rokon kapcsolata, amelyre szükség esetén számíthatna. A családokban egyre kevesebb az olyan személy, aki el tudná látni az öregeket, a statisztikai felmérés szerint például a nyugdíjasok 30 százaléka gyermektelen. Hetven százaléknak van rokonuk, de csak negyven százalékuk lakik egy lakásban velük. Még a legrendezettebb körülmények között élő idősebb embereknek is 13 százaléka magára marad súlyosabb betegség esetén.

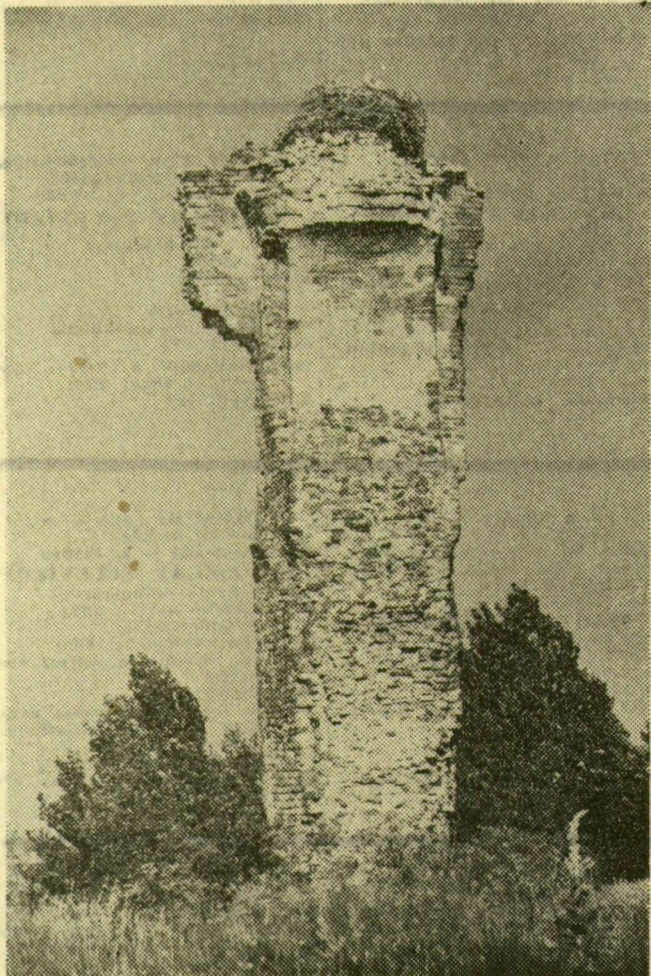
Megoldást jelenthetnének a szociális otthonok, de ezek jelenlegi formájukban nem felelnek meg a növekvő igényeknek. Kevés a hely és az intézetek nem az igényeknek megfelelően differenciáltak.

A népi ellenőrök a területi vizsgálatok tapasztalatai alapján sürgős feladatnak tartják a gondozási díjak felülvizsgálatát. A díjak ugyanis olyan alacsonyak —

havi 400—500 forint között mozognak —, hogy felét sem fedezik a fenntartásra fordított költségek. Az alacsony gondozási díjak az otthonok belső légkörén is éreztetik hatásukat, némelyek csupán azzal a havi 18 forint szerény zsebpénzből kénytelenek fedezni apróbb kiadásait (cigaretta), amit az intézettől kapnak, ugyanakkor mások több száz forint zsebpénzzel rendelkeznek.

A vizsgálat felhívta a figyelmet arra is, hogy a szociális otthonok lakói közül többen ingatlan vagyonnal rendelkeznek, amelyet általában a fizetési köteles hozzátartozók hasznosítanak és a megmaradt ingóságokat, értéktárgyakat is ők öröklik. Indokolt lenne az elhunyt gondozók után felmerült és megtérítetlen díjakkal az ilyen ingatlanokat terhelni így az összegnek részben vagy egészben megtérülne.

A területi vagy a házi gondozás tapasztalatai kedvezőek, elsősorban azért, mert csökkentik a bentlakásos intézmények iránti igényeket. Ez a forma a jövőben még inkább szolgálhatja az idős emberek érdekeit.

Járal Rudolf felvétele

VÁRROM — GÓLYÁKKAL

Ülésezett a KISZ megyei bizottsága

KISZ-iskola Szegeden — Vezetőségválasztás

A KISZ Csongrád megyei bizottsága tegnap, csütörtökön ülést tartott Szegeden. Az ülésen részt vett Rózsa István, az MSZMP Csongrád megyei bizottságának titkára, Verbai Lajos, a KISZ KB osztályvezetője és a városi és járási KISZ-bizottságok titkárai.

A KISZ szervezeti helyzetének néhány kérdéséről Kiss Lajos, a megyei bizottság titkára tartott szóbeli tájékoztatót a vezetőszerzők őszi újjáválasztásával kapcsolatos feladatokról és a tagsági könyvek érvényesítéséről írásban kiadott anyagokhoz.

A KISZ KB 1968 decemberi határozata részletesen foglalkozott az ifjúsági szövetség munkájának elemzésével. A tapasztalatok alapján világossá vált, hogy a munkastílus fejlesztése leginkább az alapszervezetekben szükséges. A megyei bizottság az akcióprogram irányelveit úgy dolgozta ki, hogy lehetőséget adjon az alapszervezeteknek az öntevékenység kibontakoztatására. A programok legfőbb erénye most, hogy a tagság bevonásával készültek és valósulnak meg. Súlyos hiányosság azonban, hogy vannak alapszervezetek, melyek hónapokig nem tartanak határozatképes taggyűléseket, melyekben nem érvényesül a kollektív vezetés.

Az 1967-es vezetőségválasztás óta a KISZ-titkárok 30—35, a vezetőségi tagok 40 százaléka cserélődött ki. Ennek nemcsak objektív okai vannak, gyakran bizonyult tévesnek a káderek

kiválasztása is. A most őszi esedékes vezetőségválasztások előtt az eddiginél körültekintőbb kiválasztásra van szükség.

A megye KISZ-vezetőinek képzését segíti majd az 1970 januárjában nyíló szegedi KISZ-iskola, melyen 60 fős turnusokat szerveznek. Az iskola mellett elméleti-módszertani központ is működik majd.

Az idén a tagösszeírást és a tagsági könyvek érvényesítését egybe kell kapcsolni a vezetőségek újjáválasztásával. A jelöltek bizottságok munkájával egy időben érvényesítik az igazolványokat és írják össze a KISZ-tagokat. Az alapszervezeti és csúcspont-vezetőségi választások november 15-ig fejeződnek be. A jövő évi akcióprogramokat már az új vezetőségek készítik el.

A beszámoló követő vitában Oláh Miklós, dr. Anus József, Sugár József, Verbai Lajos és Rózsa István szóltak fel. A megyei pártbizottság titkára hangsúlyozta, hogy a KISZ-vezetők megfelelő kiválasztása, a vezetésre alkalmas fiatalok felkutatása olyan politikai munka, melyhez a pártvezetőknek minden segítségét meg kell adniuk. A KISZ nemcsak önmagának nevel vezetőket, hanem a párt, a tömegszervezetek és a gazdasági élet számára is. Képzettség szintén nagyon fontos, hiszen nagy tapasztalatokkal rendelkező politikai és gazdasági vezetők méltó partnereivé kell válniuk már fiatalon.

Csodaszép plakátot láttam: egészséges, gusztusos narancsleletről csöpögő narancslé, s hozzá a felszólítás: igyunk több gyümölcslevet!

Üdítő italt!

Innánk. Nem azért, mert azonnal megfogadtuk a tanácsot. Azért, mert hőségek van, szomjasak vagyunk. De ezt a plakátot Szegeden nem lett volna szabad kiragasztani. Csak ingerli az embereket.

Mert az üzletekben alig van szeszes üdítőital. És a választék? Arról jobb nem is szólni. Ha elkezdene felsorolni, hogy gyümölcslevek nincsenek, utas üdítőnek keresztelt citromos ital nincs, a jaffát el is felejtjük, milyen — nos, nagy szomjúságunkban még jobban kiszáradna a szánk.

A Szegedi Élelmiszer-kiskereskedelmi Vállalattól megtudtuk, hogy az első negyedévben nehézségek voltak a szeszes üdítőital gyártásában — az ismert répel-laki baleset miatt —, de a második negyedév végére a tavalyi hasonló időszaknál 13 százalékkal több üdítőital került forgalomba. Köztük újfajta is, mint Quick Cola.

Miért nem lehet sok üzletben kapni mégsem? Több dolog lehet: vagy a vásárlók szomjasabbak, mint tavaly, és semmi sem elég, vagy... — vagy némelyik üzletvezető nem rendel folyamatosan. Vagy nem szállítják rendszeresen. Vagy... de mire végigjárnánk, szomjanhalunk. Ott, a szép plakát mellett.

P. Sz. M.

Az ügyeskedés természetrajza

Tudom, hogy nem illő egy cinikus megjegyzésre hivatkozni, de kénytelen vagyok vele. Már csak azért is, mivel a cinikusság mögött — érzésem szerint — az aggodalom és a megfontoltság dominált. A kinyilatkoztatás valahogy így hangzott: „A gazdasági reform nem az általános előrehaladásnak, hanem az ügyeskedésnek nyitott szabad utat, amelyre a kisemberek előbb-utóbb ráfíztenek.” Igaz lenne ez a megállapítás? Természetesen nem igaz. Az új gazdasági mechanizmusnak ilyen kihatásai nem lehetnek, ez az eszköz ilyen célt nem szolgálhat. A reform a szocializmus építésének gyorsítását szolgálja, gazdasági potenciálunk jobb kihasználását, az egész nemzet anyagi jólétének gyorsabb és egyenletesebb emelését.

Vadhajtások nélkül azonban aligha van kibontakozás. Az említett megjegyzés viszont a vadhajtást tekintette termő ágának. Való igaz, hogy nem nehéz melléköta tévedni a mindennapok gyakorlati példái alapján. Az ideitendő első felét összegezték a közgazdászok és a statisztikusok, s ha abból az összegezésből kiragadunk egy-egy példát, könnyen eltévedhetünk.

Az új gazdasági mechanizmus bevezetése a korábbiaktól eltérően alapvetően a nyereség növelését szolgáló gazdasági döntésekre készíti a vállalatokat — mondják a közgazdászok. Ez eddig stimmelné is, azonban a vállalatok is „csiszolódnak” ebben az új légkörben. Mivel az új mechanizmus egyes rendelkezései, különösen a fékező szabályzók — mint például a túlzott készletnövekedés megakadályozására, a keresetek túlzott emelkedésének gátlására stb. szolgáló intézkedések — viszont esetenként a gazdasági fejlődés ellenétes döntésekre is ösztönöznek.

Elismerik a legkülönbözőbb fórumokon, hogy a vállalatok a gazdasági reform első évének tapasztalatai alapján megismerték, sőt — ahogyan a megyei statisztikai hivatal jelentése közli — „kiismerték” az új rendelkezéseket, s keresik a nyereségnövelés népgazdaságilag nem célszerű, de a rendelkezések alapján lehetséges útjait. Az ebben az útkeresésben követett gyakorlat egyik-másik vonását nevezem én ügyeskedésnek. De ügyeskedéssel nem lehet a nemzeti anyagi bázist tetézni, mivel a nemzeti jövedelem egy fillérrel sem növekszik azáltal, hogy egyes vállalatok több hasznot vágnak zsebre ilyen vagy olyan zsonglorkodással.

Alig hiszem, hogy bármilyen közgazdasági előképzettség kellene ahhoz a pusztán ténymegállapításhoz, hogy a nemzeti jövedelem növelését kizárólag hatékonysággal lehet elérni. Az ügyeskedéssel szerzett összeg nem valamiféle „új termék”, nem növelő tényező, annak legfeljebb átforgató szerepe van, mivel az egész változatlan marad. Ez egyébként is benne van a közgazdaságtani ábacében. Egy vállalat vagy termelő egység kiugorhat anyagilag ilyen sakkhúzásokkal is, sőt tagjait is előnyben részesítheti, de máshol hiányzik majd az így szerzett pénz.

Népgazdaságilag, nemzetgazdasági szinten a jövedelem növelésének legfontosabb feltétele a termelékenység emelése. S az aggodó megjegyzéseknek valószínűleg egyetlen elfogadható stabilitása van; az, hogy a termelékenység az elmúlt időszakban nem úgy alakult, ahogyan azt elváránk, éppen a gazdasági szabályzók hatására. A vállalatok jelenleg a termelékenység emelése nélkül is növelni tudják nyereségüket, sőt a nyereségnövelés egyéb útjai kevesebb erőfeszítést kívánnak. Erre akad példa is környezetünkben, hiszen a csökkenő termelés és termelékenység mellett a Tisza Bútoripari Vállalat és a Hódmezővásárhelyi Divat Köztűráru gyár meg tudta kétszerezni a nyereségét az ideitendő első felében.

Miért történik ez így? — kérdezhetnénk. Valószínű azért, mert a piaci igények a korábbinál közvetlenebb hatást gyakorolnak a termelésre, a termelőket a kevésbé forgalomképes áruik termelésének csökkentésére, a felgyülemlett készletek leépítésére kényszerítik. Ezt rögzítik a közgazdászok a fél év értékelésekor, de ezt mutatják az adatok is. A szegedi és a megyei könnyűipari vállalatok például az elmúlt hat hónapban 12 százalékkal alacsonyabb saját termelési készlettel rendelkeztek, mint egy évvel korábban.

Persze van ennek a tendenciának folytatása is, amely nem biztos, hogy jó utakat tápos. A készletek negyedévi, félévi fordulónapokra történő lecsökkentése mérsékli a fizetendő eszközököt, s növeli a nyereséget. Vannak olyan vállalatok, amelyek a folyamatos termelést is veszélyeztetve járják ezt az utat, mert a félkész- és befejezetlen termelés kirablásával elért nyereségtöbblet nagyobb lehet, mint az ezt követő termelés kiesés miatt elmaradó nyereség. A statisztikai adatok bizonyítják, hogy a helybéli könnyűipari vállalatok az első fél év végi félkész- és befejezetlen készletei 11—12 százalékkal voltak alacsonyabbak az egy évvel korábbinál.

Az ügyeskedés csak időleges eredményeket jelenthet még egy vállalat esetében is. Később sokáig visszaut a könnyen szerzett pénz, mert azt is „elűszatja”, ami máskülönben maradhatna. Nem a hajszairepedéseket kell keresni a gazdasági reform intézkedései között, hanem be kell tartani azt az alapvető törvényt, hogy csakis a termelékenység emelése adhat stabilitást nyugodt és megbízható előrehaladásunkhoz. A reform nem az ügyeskedésnek nyitott szabad utat, hanem ellenkezőleg; a potenciál jobb kihasználásának, s az abból fakadó termelékenységnövekedésnek. Hosszú távon az a vállalat cselekszik helyesen, s annak dolgozói járnak jól, amely a hatékonyság javítására koncentrálna, s nem pillanatnyi ügyeskedési lehetőségeket keresve „pumpálja” önmagát. Az ilyen ballon könnyen elpukkad.

Gazdag István

Csongrád megyében befejeződött az aratás

Gazdag a termés

Csongrád megyében befejeződött az aratás. 160 ezer holdról takarították be az utóbbi évek legbőségesebb termését.

Végleges adatok még nincsenek, becslések szerint azonban búzából megyei szinten 16 mázsa, őszi árpá-

ból 15,5 mázsa az átlaghozam, ami kitűnő eredménynek számít. Kenyér gabonából körülbelül 3000 vagonnal több a termés, mint tavaly.

Megállapodás

A Szegedi József Attila Tudományegyetem és a bolíviai Tomas Trias egyetem képviselői — együttműködési megállapodásuk végrehajtására — csütörtökön két évre szóló munkatervet írtak alá ösztöndíjasok, egyetem végzett szakemberek, kulturális delegációk és vendégoktatók cseréjére.